

De Aap van den Orgelman.

Willem, de oude orgeldraaier, strompelde over den met sneeuw bedekten weg. 't Was bitter koud. De gure Oostenwind blies den grijsaard in 't gelaat. Met moeite sukkelde de zwerveling voort, verlangend naar een warm hoekje ginds in 't dorp, naar een bete brood, naar een leger.

Zijn orgeltje hing hem over den schouder. Dat orgeltje, 't was al oud, en 't klonk wel eens valsch, maar toch had Willem het lief.

Reeds vele jaren was het zijn broodwinning geweest en nog behoevede het hem voor gebrek.

De kinderen keken gaarne naar de beeldjes op den voorkant, de zonderlinge poppetjes, die armen en beenen bewogen en 't hoofd links en rechts draaiden. En de jongens en meisjes hoorden ook gaarne de vroolijke wijsjes, die uit het voor hen zoo geheimzinnig orgel klonken.

En als de kinderen genieten, dan zijn de ouders gewoonlijk mild, en ze gaven Willem een cent of een stuiver..., en zoo haalde de oude orgeldraaier zijn kost op.

Heden was Willem weer op ronde geweest, maar de sneeuw had hem verrast.

De kinderen waren heden meer belangstellend voor de witte vlokken geweest, dan voor 't orgel met de beeldjes.

— Och, na goede dagen komen er ook wel een paar kwade, zei de oude, die altijd goede hoop behield. En ik heb nog wat spaarduitjes... ik behoef nog geen armoe te lijden en 'k heb weinig nodig.

Zoo trok hij voort langs den eenzamen, witten weg.

Eensklaps hoorde hij een droevig gekreun. Willem zag op en riep verschrikt:

— Ginds ligt een kind! Arm schaap, 't is zeker verdoold! Hoe gelukkig, dat ik hier voorbij kom, 't zou wel sterven van koude.

De orgeldraaier verhaastte zijn schreden.

— Wel heb ik van mijn leven! kreet hij, 't is geen kind... 't is een aap!

Ja, daar aan de zijde van den weg lag een aapje en 't arm diertje scheen verstijfd van de koude en 't keek den grijsaard zoo smeekend aan, dat deze van medelijden ontroerde.

— Wel, gij ongelukkige sukkel, zei Willem. Hoe komt ge hier verdwaald?

De aap deed moeite om overeind te geraken, maar viel weer neer

— 't Gaat niet, hé, neen 't gaat niet, hernam de orgeldraaier. Ge zijt er leelijk aan toe... half bevroren..., zei Willem vriendelijk. Ge moogt u wel gelukkig noemen, dat ge in mijn handen valt, want al zijt ge een stom dier, een leelijk aapje, toch zal ik u hier niet laten liggen. Ja, ik versta wel wat ge met uw oogjes vragen wilt. U meenemen hé, vriendje? Kom maar onder mijn jas, 't zal daar beter zijn dan op de sneeuw.

Willem nam den aap op en stak hem onder zijn ouden, maar warmen soldatenmantel.

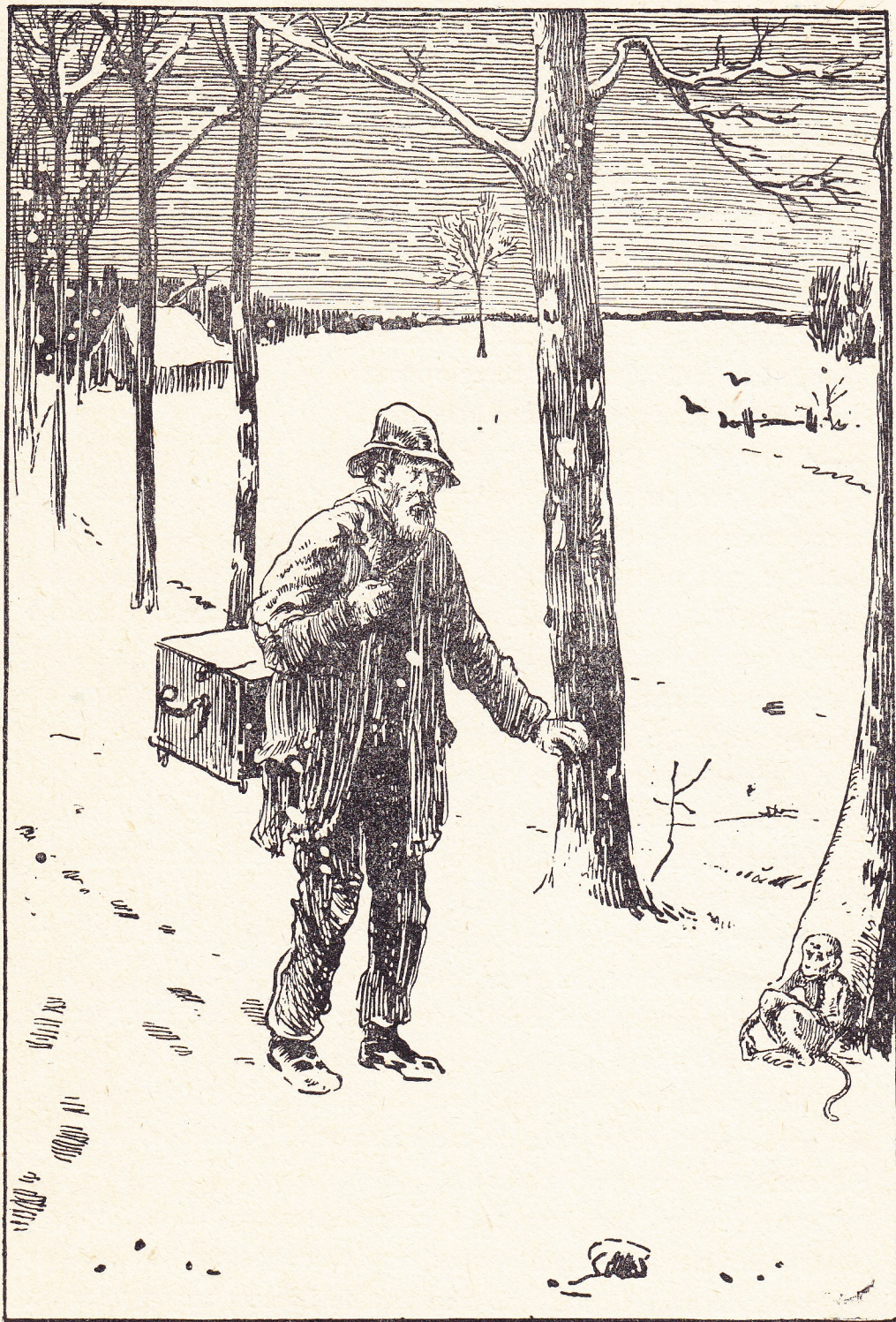
— Wel, Margot, zoo heet ge zeker, bevalt het u hier niet beter dan op den weg? Kom maar, ventje, ja, lig zoo stil, de warmte zal u goed doen.

De grijsaard vervolgde zijn tocht en een uur later bereikte hij een dorp, waar hij dikwijls overnachtte in een kleine, armzalige herberg.

Hij trad er ook nu binnen en riep vroolijk tot den waard:

— Baas Jan, ik ben niet alleen!

— Niet alleen! Zit er dan iemand in uw orgel misschien? vroeg de herbergier. Ik zie toch niemand aan uw zijde, of voor, of achter u!

— Een zieke, hernam Willem, den aap te voorschijn halend.

Een man, die nevens een vrouw in den hoek der herberg zat, sprong nu driftig op en zei:

— Dat is mijn aap!

— Uw aap? herhaalde Willem. Ik heb hem langs den weg gevonden.

— Ja, ik heb hem daar achtergelaten, omdat hij ziek is, maar nu hij toch hier is, eisch ik hem terug.

— En hebt ge hem opzettelijk achtergelaten?

— Ik kon zelf bijna niet meer voort...

— Laat mij hem dan maar behouden!

— Neen, ik wil hem terug hebben!

— Nu, 't is de uwe, maar morgen laat ge hem misschien toch weer ergens in de sneeuw liggen.

— Dat gaat u niet aan! 't Is mijn aap!

— Eigenlijk niet meer! Doch ik zal er geen ruzie om maken, hier is 't arme dier.

De aap scheen echter weinig lust te hebben bij zijn ouden meester weder te keeren, want hij krabte naar dezen, doch een paar klappen brachten hem tot gehoorzaamheid terug.

Willem bekommerde zich niet meer om den kerel, die een kunstenmaker scheen te zijn en nu op ruziemakenden toon met zijn vrouw sprak.

De waard noodigde den orgeldraaier bij de gloeiende stoof en begon met hem over het weer te keuvelen.

De kunstenmaker bleef ook in de herberg logeeren, maar vertrok 's morgens al vroeg.

Willem ging het dorp rond; de zon scheen helder, 't was heerlijk winterweer, dat zeker ook de menschen vroolijk stemde, want de grijsaard vond een goed onthaal.

Tegen den middag keerde hij naar de herberg terug. Nog had hij de deur niet bereikt, of van achter de haag sprong hem een dier tegemoet, de aap, dien hij gisteren van de sneeuw had opgenomen.

— Margot! riep de orgeldraaier verrast. Is uw baas teruggekeerd?

Ge kent me nog, merk ik, en ik geloof waarachtig, dat ge me dankbaar zijt.

Hij nam den aap op, streelde den ruigen kop, en 't huis binnentredend, riep hij vroolijk tot den waard:

— Zie eens, wie hier is... mijn vriendje van gisteren!

— De aap van den kunstenmaker!

— Ja. Is die kerel teruggekomen?

— Ik heb hem niet gezien. Hij ging immers naar de stad. Wil ik u eens wat zeggen?

— Nu?

— Die aap is zijn baas ontvlucht om bij u te zijn!

— 'k Geloof 't ook!

— Wat een slim dier!

— Ja, hij weet wel waar hij 't goed heeft. Hij heeft zeker hard geloopt, want hij is moe. Wel, Margot, wilt ge bij mij blijven? Nu, ik zal u niet verjagen!

— Wilt ge hem houden? vroeg de herbergier.

— Wat kan ik anders doen? Zie eens, hoe vriendelijk hij mij met zijn verstandige oogjes aankijkt! Hij weet, dat ik hem gisteren van den dood gered heb. Hij weet ook, dat ik hem niet slaan zal, zooals die ruwe gast gisteren. En waarom zou ik hem niet houden? 'k Heb kind noch kraai op de wereld, nu bezit ik toch een vriend, al is het een aap!

— Wilt ge hem meenemen op uw tochten?

— Ja. De kinderen zullen er hun oogen naar uitkijken en ge weet, wie de kinderen wint, wint ook de ouders. Maar daarvoor doe ik het niet; ik heb deernis met het arme dier, dat zoo gaarne bij mij wil blijven.

En Willem behield den aap. De kunstenmaker had niet de moeite genomen, 't gevluchte dier terug te halen.

De aap had veel bekijks en was weldra overal de vriend der jeugd, terwijl hij ook ouderen door zijn poetsen vermaakte.

Willem reisde er mee de streek af, toen 't lente en zomer was. Hij en Margot, zoo werd het dier genoemd, waren de beste vrienden.

Weer naderde de winter.

— Margot, we gaan nu maar naar de groote stad, zei Willem. Ik gevoel me tegenwoordig wat zwak en zie er tegen op, groote tochten af te leggen. In een stad is er altijd wat te verdienen.

Margot was het al spoedig in de stad gewoon. Willem had, ergens in een achterbuurt, een kamer gehuurd. Er stonden slechts weinig meubelen, een kleine kachel, een oude kast, een wankelende tafel, een rieten stoel en een bed. Maar de orgeldraaier had nooit weelde gekend. Hij kocht een kruidenierskist, legde er hooi en doeken in, en zoo bezorgde hij Margot een zacht en warm leger.

— We zullen wel door den winter geraken, zei Willem moedig. Hebben we 'tsoms niet breed, dan doen we 't maar met wat minder, doch, wat we verdienen, zullen we ook eerlijk deelen.

Maar de oude man begon te kuchen en te hoesten. Hij werd spoedig moe van 't orgeldraaien en hijgde, als hij over de straat ging.

— De baas wordt oud, Margot, zei de orgeldraaier dikwijls op treurigen toon. Ik dacht, dat ik nog kracht genoeg had, om menig jaar te leven, maar nu begin ik 't anders te vreezen.

En zekeren morgen gevoelde Willem, dat hij niet zou kunnen uitgaan. Al zijn leden deden hem pijn, en 't was of er gedurig een hamer in zijn hoofd bonsde. Soms scheen zijn borst van 't vreeselijk hoesten te zullen scheuren.

Gelukkig had Willem eenig geld gespaard; het lag in een kommetje op de oude kast.

Margot bewees zijn goeden meester veel diensten.

Als Willem zeide: „Naar den bakker om brood,” dan stak Margot het geld in zijn bek en sprong heen. Vijf minuten later keerde hij met het brood terug. Hij deed ook andere boodschappen en de menschen der buurt hadden schik in 't slim en behendig dier.

Willem beterde wel wat, doch bleef te zwak om uit te gaan.

Het kommetje op de kas was eindelijk ledig.

— Wat nu, Margot? vroeg de orgeldraaier droevig. Moeten we van honger sterven? Ja, ik zie wel, dat ge mij zoudt willen

helpen, indien ge maar kondt, dat zeggen me uw goedige, trouwe oogen.

's Anderendaags, toen Willem ontwaakte, was Margot verdwenen.

— Waar mag hij nu heen zijn? mompelde de baas verwonderd.

Toen de aap lang uitbleef, werd de orgeldraaier ongerust.

Maar tegen den middag kwam het dier vroolijk binnen en droeg een brood mede, dat hij aan zijn meester bracht, terwijl zijn oolijk gezic^t an vreugde glom.

— ar hebt ge dat gehaald? vroeg llem verbaasd.

Ja, : kon de aap hem niet vertellen!

Den volgenden morgen had Margot weer het huis verlaten en tegen den noenestond verraste hij nogmaals zijn baas met een brood.

— Gij bedelt zeker bij de bureu, zei de orgeldraaier ontroerd. O, jongen, gij mist alleen de spraak!

Wat zou er van mij worden zonder u?

Verschillende dagen achtereen zorgde Margot voor voedsel.

's Namiddags hield hij zijn meester gezelschap; dan zat hij geduldig op het dek. Als 't duister werd, kroop hij in zijn kist, vleide zich in het hooi, en trok de doeken over zich.

Eindelijk was Willem sterk genoeg, om uit te gaan.

Hij besloot nu eens Margot te volgen, om na te gaan, hoe het dier aan brood kwam.

Zekeren morgen, toen de oude ontwaakte, zag hij, hoe Margot zich 't ruige lijf lekte; de aap maakte toilet om zijn gewonen uitgang te doen.

Willem veinsde nog te slapen, doch nauwelijks had Margot de kamer verlaten of Willem stond op, kleepte zich haastig en begaf zich insgelijks naar buiten.

Aan 't eind der straat zag hij zijn trouwen helper.

— Nu moet ik oppassen, dat hij mij niet bemerkt, mompelde de grijsaard. Ik ben waarlijk nieuwsgierig om te weten, hoe hij 't aanlegt mij brood te bezorgen.

De orgeldraaier volgde Margot, die zich voorzichtig naar een drukere straat begaf. Hij verschool zich in een koetspoort.

— Zou hij stelen? mompelde Willem.

Daar hoorde de man muziek. Ginds stond een orgeldraaier, die van deur tot deur bedelde.

Dadelijk kwam Margot voor den dag. In zijn bek hield hij 't kommetje, dat anders op de kas stond.

En wat deed nu 't slimme dier?

Terwijl de orgeldraaier aan de deuren belde en zijn aalmoes afwachtte, sprong de aap met het kommeke voor de voorbijgangers, en maakte allerlei gebaren om de aandacht op zich te trekken.

En menigeen, lachend om het koddige dier, legde een muntstuk in het kommetje van den zonderlingen bedelaar.

Iedereen meende natuurlijk, dat de aap bij dien orgeldraaier behoorde.

— Margot! riep Willem.

Het dier herkende plots zijn meester, scheen eerst wat verlegen, maar gaf dan zijn vreugde te kennen.

Doch de orgeldraaier keek nu ook naar het tweetal en scheen het gebeurde te begrijpen.

— Dat is gemeen! riep hij nijdig. Gij trekt voordeel uit mijn beroep. Ik speel en gij laat door dat beest centen ophalen, die voor mij bestemd zijn!

Veel menschen bleven staan en er vormde zich een kring om beide mannen en den aap.

— Luister, vriend! Ik zal u alles vertellen, en gij zult dan niet

meer boos zijn, antwoordde Willem. Ja, deze aap behoort bij mij en hij is een trouwe vriend. Dagen lang lag ik ziek te bed. Ik had geen geld meer. Mijn aap verliet elken morgen het huis en keerde 's middags met brood terug, zonder dat ik wist hoe hij er aan kwam. Heden ben ik voor 't eerst, na mijn krankheid, buiten. 'k Wilde weten, hoe Margot dat brood kreeg. 't Schijnt nu, dat hij den een of anderen speelman volgde en geld ophaalde in het kommetje, dat hij stilletjes had medegenomen. Dit, vriend, is de waarheid. Vraag aan mijn bureu of ik in de laatste drie weken uit geweest ben. Zijt gij nu nog boos?

— Neen, antwoordde de andere orgeldraaier. Gij hebt een brave vriend. Ik kan ook ziek worden en niet in staat zijn mij op straat te begeven. Waarlijk dan zou ik ook zoo'n helper wenschen!

Margot was zijn baas op den schouder geklommen en had het ontvangen geld achter zijn wangen gestoken, als vreesde hij, dat men het hem nog ontnemen zou.

— En weet ge waarom Margot dit voor mij doet? hernam Willem. Hij toont zijn dankbaarheid.

De grijsaard vertelde dan, hoe hij eigenaar van den aap geworden was.

Ook de omstanders hadden dat verhaal gehoord en blikten nu belangstellend naar 't goede, verstandige dier.

— Wij moeten Margot beloonen, zei een heer. Kom, laat den aap nog eens met zijn kommetje rondgaan.

Margot deed het en zamelde een rijken oogst in, genoeg om zijn zwakken meester toe te laten, een goede ruste te nemen, tot hij volkomen hersteld was.

En nog lang zag men in steden en dorpen en op het platteland de beide vrienden: den orgeldraaier en zijn aap.

HEBT DE DIEREN LIEF

Lod. Opdebeeck Antwerpen